

**Achille Marozzo: A partizánnal és rotellával való harcról -
magyar nyelvű fordítás bemutatása**

Készítette: **Miklós Zsófia**

Scholler 3 dolgozat

Ars Ensis Lovagi Kör és Kardvívó Iskola Egyesület

2020

Bevezető

Achille Marozzo (1484 – 1553) 1536-ban kiadott egy átfogó értekezést, amely számos fegyvernem alkalmazásának technikáit és elveit bemutatja. Jelen dolgozat célja a mű azon részének magyar nyelvre fordítása, amely a partizánnal és rotellával történő harci technikákat tartalmazza. Az említett rész a szálfegyverekről szóló 4. könyv (Capitolo 179.) elején található 8 bekezdés, a partizán és rotellán kívül a 4. könyv bemutatja a partizánnal egymagában, a pikával vagy kopjával, *spiedo*val (középen egy keskeny kétélű penge két szárnyalakú penge között) és a *bille*l (jellegzetessége a pengéből lehajló kampó) való harci technikákat is.

A magyar nyelvre való fordítás a későbbiekben hozzájárulhat a gyakorlati interpretáció könnyebb kivitelezéséhez, valamint szélesebb körű eléréséhez. A fordítás alapjául a John Pellett által angol nyelvre fordított változatot választottam, ugyanakkor bizonytalan, következetlennek tűnő vagy kérdéses részek esetén az eredeti, olasz nyelvű kifejezéseket is figyelembe vettem.

A partizán és rotella kutatás a jelen dolgozatban bemutatott fordításnál szélesebb körű, tartalmazza a partizánról alkotott képet a reneszánszban, az alsó és felső fogással kapcsolatos vita ismeretét, mindkét álláspont érveit, a fegyvernem alkalmazhatósági körét, valamint cél Marozzo kortársainak (pl.: Antonio Manholino) partizán és rotella tanításainak megismerése. Nem utolsó sorban megkezdődött a partizán és rotella gyakorlóeszközeinek fejlesztése is. Az említett információkat ugyanakkor túl nagy terjedelműnek tartom egy Scholler 3-as dolgozathoz, rövid bemutatásuk pedig felületessé tenné a kutatási eredményeket.

Így kézenfekvő kompromisszumnak bizonyult bemutatni, egyben közreadni a magyar nyelvű fordítást. A fordításnak van egy szószerintiséget követő nyers változata, illetve jelen dolgozatban a magyar nyelvhez igazított, könnyebben érthető, de nagyban szöveghű változat olvasható.

Achille Marozzo

Opera Nova – 4. könyv

1536

LIBRO QUARTO

il qual tratta de le arme inastate.

Cap. 179. Dell'abbattimento di partesana & rotella, da solo a solo.

Qui mi son disposto di componere in questo un combatter novo, trovato di fantasia bona, di partesana e rotella insieme contra a un altro che avesse le medesime arme; pertanto, tu metterai mente a tutto quello ch'io dirò, perchè se l'accadesse a insegnarlo ad alchuno ch'avesse da combattere per sua differentia, gli potrà giovare.

Sicchè in prima tu piglierai la partesana in mano & lo farai assettare con la sua gamba manca inanci ben polito:

la partesana tu gliela farai tenere in mano in foggia di lanciarla, ma con la detta rotella che (se l'è possibile) lui tenga coperto la mano dritta, chè il nimico non la veda per niente; digli a questo modo, per utilità sua, che lui debba essere paziente, cioè aspettare el nimico che tire prima

di lui, perchè sapendo tu che con la partesana e rotella sopradetta non se può fare altre botte che punta, o de sopra o de sotto, colui che farà altre botte se non punta, senza ragione saranno e haveranno poca pratica; imperò io voglio cominciare la prima parte & voglio parlare fino alla finita sempre con te, ma non con alcuni altri e farò conto che sii tu quello che habbia da combattere.

BOOK 4

That which shows of the polearms.

Capitolo 179. Of the Fight of Partisan and Rotella, one on one.

Here I am disposed to write in this a new combat, devised in good imagination [or humour, conceit], the partisan and rotella together against another that had the same weapons; therefore, you will put your mind to all that that I will say, because if it happened to you to teach someone that had to fight for his difference [of honour?], you will be able to help him [?].

So first you will take the partisan in hand and you will make him set the left leg forward very neatly:

the partisan you will make him hold in the hand in the fashion of throwing it, but he holds the said rotella (if possible) so that the right hand is covered, so that the enemy can by no means see it;

tell him in this way, for his use, that he must be patient, that is wait for the enemy to strike at him first, because you know that with the above said partisan and rotella he can make no strokes other than the thrust, either high or low, if he will make any other stroke but the thrust, they will be without purpose and have little practical use [?]; now I want to begin the first part and for the rest of it I want to always speak to "you" [?], but not with anyone else and I will make an account for you of what I have of this combat [?].

4. KÖNYV

Ami a szálfevverekről szól.

Cap 179. A partizánnal és rotellával való harcról, egy az egy ellen

Arra törekszem, hogy egy új harctevékenységet írjak le jó képzelettel kidolgozva: a partizánt és rotellát együtt egy másik ellen, aki ugyanezeket a fegyvereket bírja. Ebből következően fejben fogod tudni tartan mindazt, amit elmondok. Mert ha úgy alakul, hogy tanítasz valakit, akinek harcolnia kell becsületbeli ügyben, képes leszel tanítani őt.

Tehát először kézbe veszed a partizánt és szakszerűen előre helyezed a bal lábát:

a partizánt a kezében a hajítás módjában tartatod vele, de tartja az említett rotellát (ha lehetséges) úgy, hogy a jobb kezét takarja, úgy, hogy az ellenség semmi esetre se lássa.

Mond el neki ily módon, hogy az ő hasznára türelmesnek kell lennie. Tehát várja meg, hogy az ellenfél támadjon először, mert tudod, hogy a fent elmondott partizánnal és rotellával nem hajthat végre más támadást csak a magas vagy alacsony szúrást, ha bármely más ütést hajt végre a szúrás kivételével, azok cél nélkül lesznek és kevés gyakorlati hasznuk lesz [?]. Most el akarom kezdeni az első részt és a maradékban csak „tehozzád”, de nem mással akarok beszélni [?], és elszámolok neked arról, amit tudok erről a harcról [?].

Prima parte.

Hora, essendo tu da un canto del steccato e 'l tuo nimico da l'altro, fa' che (se l'è possibile) tu pigli dal lato del ponente, perchè l'è migliore che non è levante, a ben che glien'è assai che pigliano el levante per rispetto del sole che non gli daga in la faccia; ma pigliando tu ponente tu balcierai con el tuo nimico da la banda tua dritta e del nimico alla sua banda manca, e a questo modo tu haverai guadagnato il sole e li t'assetterai contra a lui con la gamba manca innanci e la rotella tua ben distesa per lo dritto del sopradetto, e li te gli accosterai, sempre acconciando el piè dritto appresso del manco; hora guarda che accostato che tu gli serai, per niente non gli tirare de botta alcuna, perchè sapendo tu che di sopra te dissi ch'io voleva che tu fussi paziente; ma preponiamo che lui sia agente e tu paziente, massime che lui te cacciasse una punta o d'alto o da basso:

io voglio che in el tirare ch'el farà la detta punta, tu tirerai el piè manco appresso del dritto, per modo che la punta sua non te offenderà e tu in un medesimo tempo crescerai della gamba tua dritta forte innanci, un poco verso le sue parte manche & li darai a lui de una punta con la partesana tua in la faccia o vorrai dargli in la mano de la partesana in lo braccio suo;

& per tuo reparo tu te tirerai dui o tre passi indrieto e sì t'assetterai in quella medesima guardia de prima.

First part.

Now, you being on one side of the lists and your enemy on the other, take (if possible) the West side, because it is better that it is not the East, it's well enough for him [?] that he takes the East in regard to the Sun not shining [daga] in the face; but you taking the West you will bound around your enemy to your right side and to your enemy's left side [i.e. to the South], and in this way you will have gained the Sun and there you will set yourself against him with the left leg forward and your rotella well extended toward [per lo dritto] the above said, and there you will approach him, always setting the right foot behind [or near] the left; now look that having drawn close to him that you will by no means throw any stroke, because you know that I said above that I wanted you to be patient; but let's suppose that he is agent and you patient, specifically that he made a thrust at you either high or low:

I wish that in his throwing of the said thrust, you will pull the left foot behind [or near] the right, in such a way that his thrust will not offend you and you in the same tempo will advance your right leg well forward, a little toward his left side and there you will give him a thrust with your partisan in the face, or you may want to give it in the arm of his partisan hand;

and for your protection you will draw two or three steps back and set yourself in the same guard as at first.

Első rész.

Most a küzdőtér egyik felén vagy és az ellenfél a másikon, vedd (ha lehetséges) a nyugati oldalt, mert az jobb, mivel ez nem a keleti, így elég jó neki [?], hogy ő veszi a keletit annak tekintetében, hogy a nap nem ragyog az arcába; de te veszed a nyugatot, az ellenséged körül a jobb oldalad irányába mozdulsz, az ellenséged bal oldala felé [azaz délre], és így meg fogod nyerni a napot és ott beállsz öellene a bal lábaddal előre és a rotelládat jól kinyújtottad az előbb említett irányba [többnyire egyenesen], és ott közeledni fogsz hozzá mindig a jobb lábat a bal mögé [vagy közel] téve. Most nézd meg, hogy annyira közel kerültél hozzá, hogy semmiképpen sem támadhatsz, mert tudod, amit fent mondtam, amikor azt akartam, hogy legyél türelmes. Mindenesetre tegyük fel, hogy ő a cselekvő, te a türelmes, kifejezetten azt, hogy ő magasan vagy alacsonyan szúr feléd:

kívánom, hogy az említett szúrásakor, te húzd a bal lábad a jobb mögé [vagy a közelébe], oly módon, hogy a szúrása ne sértsen meg téged és hogy te ugyanabban a tempóban haladj a jobb lábaddal jól előre, egy kicsit a bal oldala felé, és ott szúrj a partizánoddal az arcába, vagy talán a partizánt tartó kezébe akarod;

és a védelmed érdekében vissza fogsz vonulni két vagy három lépést és ugyanazt az állást veszed fel, mint az elején.

Seconda parte.

Tu sai che in la prima parte tu sei rimaso con la gamba manca innanci: e però tu aticierai el tuo nimico con certe ponte finte, dandogli tu un poco de discoperto con la rotella dal lato di sopra, guardando bene alla punta della partesana sua, perchè tragandote lui al detto discoperto de punta, tu la urterai con la rotella in fuora, ma con la partesana tua li darai in la faccia o in la gamba che lui haverà innanci con la punta, passando, in dare de tale punta, della tua gamba dritta forte innanci e la manca seguendo al loco suo;

per tuo reparo tu te tirerai duoi o tre passi in drieto e sì te assetterai come di sopra dissi.

Second part.

You know that in the first part you stayed with the left leg forward: however you will provoke your enemy with certain feigned thrusts, offering him the upper parts a little uncovered by the rotella, looking well to the point of his partisan, because he throwing a thrust at the said uncovered part, you will press it outward with the rotella, but with your partisan you will give him a thrust in the face or in his foremost leg, stepping, in giving the same thrust, well forward with your right leg and the left following to his place;

for your protection you will draw back two or three steps and set yourself as I said above.

Második rész.

Tudod, hogy az első részben a bal lábaddal előre által: akárhogyan, provokálni fogod az ellenfeled bizonyos színlelt szúrásokkal, így nyújtva neki rotellával kevésbé fedett felső részeket, jól figyelve a partizánjának csúcsát, mert ő szúr az említett fedetlen részre, te kinyomod azt a rotellával, azonban a partizánoddal az arcába vagy az elől levő lábába szúrsz, lépve, ugyanabban a szúrásban, jól előre a jobb lábaddal, és a bal követi a helyére.

A védelmed érdekében vissza fogsz vonulni két vagy három lépést és ugyanazt az állást veszed fel, amit fent mondtam.

Tertia parte.

Hora, essendo rimaso tu con la gamba manca inanci, de qui voglio che tu distendi forte la rotella tua inverso al tuo inimico e voglio che senza passare de piede alcuno che tu li daghi de la partesana in la gamba, la quale haverà lui inanci:

e questo facio perchè lui habbia cagione de renderte risposta o da alto o da basso e sappi che respondendoti de una punta per la faza o per la gamba, tu passarai della tua gamba dritta verso le parte dritte del nimico & urterai in tal passare con l'asta della partesana tua in la botta sua che lui tirerà inverso le tue parte manche & sì li darai de una punta alla roversa int'el petto, tra la rotella sua e la partesana;

ma sappi che quando tu farai tale parato, bisogna che la punta della sopraditta sia volta verso terra e per tuo areparare tu butterai [*dobni*] la gamba dritta de dietro dalla manca e la manca de dietro dalla dritta e sì aresterai con la detta dritta inanci ben polito e galante.

Third part.

Now, staying with your left leg forward, from here I want you to extend your rotella strongly toward your enemy and I want you without moving either foot to strike him [daggi] in his leading leg with the partisan:

and I do this so that he has cause to give back a riposta either high or low and know that he replying with a thrust to the face or the leg, you will step with your right leg toward the enemy's right side and in that same stepping you will press [parry] his stroke with the haft of your partisan toward your left side, and there you will give him a punta riversa [reverse thrust] in the chest, between his rotella and partisan;

but know that when you make this same parry, the point of the above said must turn toward the ground and for your protection you will hurl the right leg behind the left and the left behind the right and you will stop with the said right forward very neatly and gallantly.

Harmadik rész.

Most, a bal lábaddal előre állsz, innen azt akarom, hogy nyújtsd a rotelládat erősen az ellenfeled felé és azt akarom, hogy anélkül, hogy valamelyik lábadat megmozdítanád(,) támadd meg őt az első lábán a partizánnal:

és ezt úgy csinálom, hogy oka legyen magas vagy alacsony válaszra (*ripostára*) és tudd, hogy ő arcra vagy lábra szúrással válaszol, te lépni fogsz a jobb lábaddal az ellenfél jobb oldala felé és ugyanabban a lépésben nyomni [hárítani] fogod az ütését a partizánod nyelével a bal oldalad felé, és ott punta riversa-t [fordított szúrást] alkalmazol a mellkasára, a rotellája és a partizánja közé;

de tudd, hogy amikor ugyanezt a hárítást csinálod, a fent említett hegyet a föld felé kell fordítani és a védelmed érdekében dobni fogod a jobb lábat a bal mögé és a bal lábat a jobb mögé és meg fogsz állni az említett jobb lábbal előre nagyon szépen és pompásan.

Quarta parte.

Tu sai che in nella parte precedente tu rimanesti con la gamba dritta inanci: de qui voglio che tu strenghi el tuo nimico forte, tragandoti sempre alla mano sua o braccio dritto dalla partesana e fa' che sempre el piè mancho caci el dritto alinanci, ben stretto con la partesana tua e la rotella insieme;

ma se lui in questo tempo te tirasse de botta alcuna, urtala [*lök*] via con la rotella tua e dalli de una punta de partesana int'el suo piè che lui haverà inanci, pirlando, in tal urtare e dare de punta, in sul piè dritto e 'l mancho andarà de drieto;

ma sappi che se lui cacciasse la partesana sua tanto forte in la rotella tua che lui non la potesse havere, tu allargarai la mano tua mancha e lassarai cadere la rotella in terra & con la detta mancha e la dritta tu piglierai la partesana manescamente e allhora tu te cargerai forte addosso al tuo inimico, per modo che con poca fatica tu li darai percossa.

Fourth part.

You know that in the preceding part you stayed with the right leg forward: from here I want you to strongly press [stringere] your enemy, striking always at his hand or right arm of [i.e. holding] the partisan and let the left foot always push the right forward, with your partisan and rotella very close together;

but if he in that tempo threw any stroke, press it away with your rotella and give him the point of the partisan in his leading foot, turning, in that same pressing and giving the point, upon [in su] the right foot and the left will go behind;

but know that if he thrust his partisan very strongly into your rotella so that he could not have it [i.e. it was stuck?], you will open your left hand and you will let the rotella fall to the ground and with the said left and the right you will take the partisan handily and now you will charge strongly onward against [addosso] your enemy, in such a way that with little effort you will give him a blow.

Negyedik rész.

Tudod, hogy az előző részben jobb lábbal előre álltál: innen azt akarom, hogy erősen szorongasd az ellenfeledet, mindig a kézfejére vagy a partizánt tartó jobb kezére támadva és hagyd, hogy a bal láb mindig tolja a jobbat előre, az egymáshoz nagyon közel levő partizánoddal és rotelláddal;

azonban, ha ő bármit üt abban a tempóban, lökd azt el a rotelláddal és szúrd a partizánod hegyét az elől levő lábába, fordulva, ugyanabban a lökésben és szúrásban, a jobb lábon és a bal hátramegy;

de tudd, hogyha ő nagyon erősen szúr a partizánjával a rotelládra úgy, hogy nem tudja visszaszerezni [pl.: beragad], ki fogod nyitni a bal kezedet és hagyni fogod, hogy a rotella a földre essen és az említett ballal és a jobbal, kényelmesen megfogod a partizánt és most erősen támadod tovább az ellenfeledet, oly módon, hogy kis erőfeszítéssel csapást fogsz mérni rá.

Quinta parte.

Ma sappi che s'el nimico non caciase la detta partesana sua in la rotella e anchora tu non lassarai cadere la sopradetta, voglio che essendo tutti dui equale de arme tu te metterai con la tua gamba dritta inanci e li darai el tuo fiancho dritto discoperto al tuo nimico, con la partesana tua volta con la punta a terra:

e questo facio perchè lui habbia causa de tirarte al ditto fiancho dritto; sapendo tu che tragandoti lui al fiancho sopradetto, tu butterai la gamba manca forte inanci, verso le parte dritte del nimico e sì urterai in tal passare la botta sua con la partesana tua in fuori dal tuo lato dritto e, in buttare de detta gamba e parare de tal botta che lui tirerà, in uno medesimo tempo tu cacierai la rotella tua int'el suo braccio dritto, per modo che li darai de una punta dritta manesca int'el petto, in modo che lui non potrà muovere la partesana sua, perchè tu con la rotella, tu li harai ligata la sopradetta e non potrà parare la tua punta dritta; e fatto che tu haverai questo, tu levarai uno balzo indietro e sì te assetterai con il piè mancho inanci.

Fifth part.

But know that if the enemy did not thrust his said partisan into the rotella and moreover you did not let the above said fall, both being equal in weapons I want you to put your right leg forward and you will offer your right flank uncovered to your enemy, with your partisan turned with the point to the ground:

and I do this so that he has cause to strike at the said right flank; knowing that he is striking at the said flank, you will hurl the left leg strongly forward, toward the enemy's right side and in the same stepping you will press his stroke outward with your partisan from your right side and, in hurling the said leg and parrying the same stroke, in the same tempo you will thrust your rotella into his right arm, in such a way that he will not be able to move his partisan, because of your rotella, you will have bound the above said and he will not be able to parry your punta dritta [right thrust]; and when you have done that, you will spring backward and you will set yourself with the left foot forward.

Ötödik rész.

Azonban tudd, hogyha az ellenfél nem szúrja az említett partizánját a rotellába és emellett te nem hagytad a fent említetted leesni, mindkettő egyenlő fegyver lévén azt akarom, hogy tedd a jobb lábad előre és a jobb oldaladat fogod fedetlenül kínálni az ellenfelednek, a föld felé fordított hegyű partizánoddal:

és ezt úgy csinálom, hogy neki oka legyen támadni a fent említett jobb oldalra; tudván, hogy ő támad az említett oldalra, a bal lábadat erősen előre fogod vezetni, az ellenfél jobb oldala felé és ugyanabban a lépésben el fogod lökni az ütését kifelé a partizánoddal a jobb oldaladról és, az említett (*bal*) láb vezetésében és ugyanannak a támadásnak a háritásában, ugyanabban a tempóban te bedöföd a rotelládat a jobb karjába, oly módon, hogy ő nem lesz képes mozgatni a partizánját, a rotellád miatt, te (már) kötésben leszel a fent említetteddel és ő nem lesz képes háritani a te jobb szúrásodat [punta dritta]; és amikor azt megtetted, hátrafelé fogsz ugrani és bal lábbal előre fogod az állást felvenni.

Sesta parte.

Tu sai che in la quinta parte di questa tu rimanesti con la gamba manca inanci;

ma de qui te darò li feriti e li parati della partesana e rotella, o voi essere agente, o paciente:

se tu volesse essere paciente, tu darai la detta gamba manca scoperta forte al tuo inimico, guardando bene tu sempre a la man sua che te può offendere, overo alla punta della sopraditta, perchè tirandote lui alla detta gamba manca, tu urterai con l'asta della partesana tua in l'asta sua, verso le tue parte manche, passando in tal urtare della tua gamba dritta inanci uno poco per traverso, verso le sue parte dritte;

& a questo modo tu haverai parato la botta del sopradetto e, a uno tempo medesimo che tu haverai passato e parato, tu li darai a lui de una punta roversa int'el petto, tra la rotella sua e la partesana, non te movendo de lì, perchè se lui te tirasse a quella banda dritta che tu haverai inanci, voglio che tu li daghi de l'asta tua in la partesana del nimico defuora dalle tue parte dritte & sì li darai a lui in tal tempo una punta dritta int'el petto o in la pancia, passando in tal parare & ferire della tua gamba manca inverso alle parte dritte del nimico, distendendo la rotella tua forte inanci per lo dritto del sopradetto, non te movendo, perchè s'el te paresse di fermare in quella guardia tu serai così bono come lui in parare & anchora in ferire, perchè quello si è il suo naturale de' parati & de' feriri, tenendola in mano come di sopra dissi

Sixth part.

You know that in the fifth part of this you stayed with the left leg forward;

but from here I will give you to wound and parry with the partisan and rotella, either [of] you [pl.] [may] be agent, or patient:

if you wanted to be patient, you will offer the said left leg fully [?] uncovered to your enemy, always looking well to his hand that could offend you, or to the point of the above said, because he striking at the said left leg, you will press his haft toward your left side with the haft of your partisan, stepping forward and a little across with your right leg in the same pressing, toward his right side;

and in this way you will have parried the stroke above said and, in the same tempo that you will have stepped and parried, you will give him a punta roversa [reverse thrust] in the chest, between his rotella and partisan, not moving from there, because if he struck to that same right side that you will have forward, I want you to strike [daghi] the enemy's partisan with your haft outward from your right side and you will in that same tempo give him a punta dritta [right thrust] in the chest or the belly, stepping in the same parrying and wounding with your left leg toward the enemy's right side, extending your rotella strongly forward toward [per lo dritto] the above said, not moving, because if he meant [?] paresse] to stop you [?] in that guard you will be as good as him in parrying [?] and also in wounding, because that is its natural [way] of parrying and of striking, holding it in the hand as I said above.

Hatodik rész.

Tudod, hogy ennek az ötödik részében bal lábbal előre álltál;

azonban innen sebezni fogsz és hártani a partizánnal és rotellával, akár cselekvő, akár türelmes vagy:

ha türelmes akartál lenni, kínálni fogod az említett bal lábat teljesen [?] fedetlenül az ellenfelednek, mindig alaposan nézve az ő kezét, amely támadhat téged, vagy a fent említett hegyét, mert ő támad az említett bal lábra, el fogod lökni a nyelét a bal oldalad felé a partizánod nyelével, előrelépve és egy kicsit keresztezve a jobb lábaddal ugyanabban a lökésben, az ő jobb oldala felé;

és ily módon hártottad a fent említett támadást és, ugyanabban a tempóban, amelyben léptél és hártottál punta riversát [fordított szúrás] szürsz a mellkasába, a rotellája és partizánja közé, onnan nem mozdulva, mert ha ő ugyanarra a jobb oldalra támadott, amerre előre haladtál, azt akarom, hogy üsd [daghi] az ellenfél partizánját a nyeleddel kifelé a jobb oldaladtól és ugyanabban a tempóban punta drittát [jobb szúrás] szúrj a mellkasába vagy a hasába, lépve ugyanabban a hártásban és sebzésben a bal lábaddal az ellenfél jobb oldala felé, kinyújtva a rotelládat erősen előre a fent említett irányba [per lo dritto], nem mozzatva, mert ha ő elhiszi, hogy megállított téged abban az állásban, te ugyanolyan jó leszel, mint ő hártásban és sebzésben is, mert ez a hártás és a támadás természetes módja, tartva a kézben, ahogy fentebb említettem.

Settima parte.

Ma sappi che se tu non volessi tenere la detta partesana in atto de lanciarla, tu la puoi mutare con una finta di lanciarla per di sopra e fare una cambiata come t'è stato insegnato, per modo che tu l'averai sotto mano;

e questo non è anchora lui brutto tenere, perchè havendola a questo modo tu la puoi pigliare con tutte due le mane, cioè tu puoi buttare la mano tua manca alla dritta dinanci, non lassando già la rotella tua e la man dritta tu la puoi pigliare indrieto apresso el calzo;

ma l'è ben vero che pigliandola a questo modo bisognaria che la imbracciatura della rotella fusse inchiodata da capo, perchè tu la teneresti meglio in mano la sopradetta partesana;

ma anchora te dico che essendo tu alle mani, pure come di sopra te ho detto, che tu non haveresse desvantaggio alcuno a buttare via la rotella tua e pigliare tu la partesana con tutte due le mane manescamente e serrarte a questo modo adosso al tuo inimico;

e sappi che io credo veramente che tu haverai uno grande vantaggio e per questo rispetto tu li potresti dare a lui bono conto, sicchè notari.

Seventh part.

But know that if you didn't want to hold the said partisan in the act of throwing, you can change with a feint of throwing the above and doing an exchange as was taught, in such a way that you will have it under hand;

and this is not an ugly way of holding it, because having it in this way you can take it in both hands, that is you can hurl your left hand in front of the right, not letting go of your rotella and the right hand you can place behind near the butt;

but it is very true that taking it in this way it is necessary that the braces of the rotella were firmly fixed from the head [? da capo], because you held the above said partisan better in the hand;

but however I tell you that you being to the hands [? alle mani], even as I said above, that you had no disadvantage in throwing away your rotella and taking your partisan readily with both hands and in this way will be close on to [? adosso] your enemy;

and know that I truly believe that you will have a great advantage and in this respect you could give him a good account of yourself, as you will note.

Hetedik rész.

Azonban tudd, ha az említett partizánt nem a dobás mozdulatában akarnád tartani, módosíthatod egy fentre színlelt dobással és elvégezhetesz egy változtatást, a tanítás szerint [*ahogy mutatott*], oly módon, hogy vállmagasság alatt fogod tartani;

és ez a tartásnak nem egy csúnya módja, mert ily módon mindkét kezeden tudod tartani, vagyis el tudod vezetni a bal kezeden a jobb előtt, nem engedvén el a rotellát és a jobb kezeden mögé helyezheted közel a partizán végéhez;

de igaz, hogy így téve szükséges, hogy a rotella hevedere erősen legyen rögzítve előlről[? da capo], mert a fent említett partizánt érdemes a kézben tartanod;

De még mindig azt mondom neked, hogy lévén a kezeidnél, még ahogy fentebb is mondtam, nincs hátrányod abból, hogy eldobod a rotellát és kézreállón megfogod a partizánod mindkét kezeden, nagyon közelről szorongatva ily módon az ellenségedet;

és tudd, hogy igazán hiszek abban, hogy nagy előnyre teszel szert és ebben a tekintetben tisztességesen elláthatod a baját, ahogy majd megfigyelheted.

Ottava parte.

Hora guarda che essendo tu con la rotella imbraciata & con la partesana in mano e che tu t'abattesse in scaramuza o vero contra uno che te lanciasse partesana alcuna overo altre arme, voglio che tu butti la tua gamba dritta inanci per traverso, verso le tue parte dritte, e sì li darai de l'asta tua dentro in la partesana sua, o in altre arme che te fusse lanciate, e sì la butterai via verso le tue parte manche e 'l braccio della rotella tua tu tignirai piegato un puoco inverso al petto;

e fa' che in tal passare che tu farai della detta gamba dritta che la mancha li seguiti per de drieto, non te movendo, perchè s'el te fusse lanciato da quella parte dritta, tu butterai la gamba mancha inverso le parte dritte del nimico e, in tal passare, tu darai della partesana tua in l'arma sua che te sarà lanciata alla roversa in fuori verso le tue parte dritte & a questo modo la non t'averà fatto dispiacere alcuno;

e sì serai tornato con la gamba mancha inanci e li serai aparato sempre a parare tutte quelle arme che te fusseno lanciate e a questo modo acadendote per sempre mai tu tenirai questo ordine, sapendo che se tu non volesse fermarti in su la gamba dritta ogni volta che tu haverai parato la ditta partesana che te sarà lanciata, tu tornerai de fatto la tua gamba dritta indrieto e a questo modo la mancha sempre sarà inanci dalla dritta e così farai ogni volta, notificandoti che questa guardia si è migliore che non è havere la gamba dritta inanci;

e imperò tu non te dimenticherai l'ordine soprascritto e avisandote che ogni volta che tu parerai le ditte botte manesche o lanciate, tu volterai sempre la punta della partesana tua inverso terra per parare più securamente & per questo io farò fine a questo abatimento sopradetto.

Eight part.

Now look that you being with the rotella embraced and with the partisan in hand and that you fought in skirmish or truth against one that threw any partisan or other weapon at you, I want you to hurl your right leg forward and across, toward your right side, and there you will give [parry with] your haft inward to [against] his partisan, or other weapon that he was throwing, and you will hurl it away toward your left side and you will hold your rotella arm bent a little toward the chest;

and in that same stepping that you will make of the said right leg let the left follow it behind, not moving, because if he threw at this right side, you will hurl the left leg toward the enemy's right side and, in the same stepping, you will give [parry] in reverse [with] your partisan in [against] his weapon that he will have thrown outward toward your right side and in this way you will not have displeased anyone;

and you will have returned with the left leg forward and there you will always be prepared to parry all these weapons that they threw and in this way whenever it happens you will always hold this order, knowing that if you did not want to stop upon [in su] the right leg every time that you will have parried the said partisan that will have been thrown at you, you will afterward return your right leg back and in this way the left always will be in front of the right and you will do so every time, noticing that this guard is better than not and having the right leg forward;

and now you will not forget the order written above and be advised that every time that you will parry the said strokes handled or thrown, you will always turn the point of your partisan toward the ground to parry more securely and with this I make an end to this above said fight.

Nyolcadik rész

Most nézd meg, hogy a rotella ölelésében vagy és partizánnal a kézben és hogy összetűzésben vagy igazságban harcolnál az ellen, aki bármilyen partizánt vagy más fegyvert rád dobna, azt akarom, hogy vezesd a jobb lábad előre és keresztbe, a jobb oldalad felé, és ott háritani fogod befelé a nyeleddel a partizánját vagy más fegyverét, amelyet dobott, és el fogod lökni azt a bal oldalad felé és a rotellás kezedet kissé a mellkas felé hajlítva fogod tartani;

és ugyanabban a lépésben, amit az említett jobb lábaddal fogsz tenni, hagyd, hogy a bal lábad mögé kövesse, ne mozogj, mert ha ő erre a jobb oldalra dob, vezetni fogod a bal lábadat az ellenfél jobb oldala felé és, ugyanebben a lépésben, háritani fogod visszafelé a partizánoddal a fegyverét, amit ő dobott a jobb oldalad felé, ily módon nem leszel bosszús senkire;

és vissza fogsz térni a bal lábaddal előre és ott mindig fel leszel készülve, hogy háritsd mindezeket a fegyvereket, amelyeket dobtak és ily módon bármikor történik(,) mindig tartsd meg ezt a sorrendet, tudván, hogyha nem akarnál a jobb lábodon megállni minden alkalommal, hogy az említett, feléd dobott partizán háritva legyen, utána a jobb lábad visszahelyezed hátra és ily módon a bal mindig a jobb előtt lesz és ezt minden alkalommal meg fogod tenni, észrevéve, hogy ez az állás jobb, mint nem ez és elől van a jobb láb;

és most nem fogod elfelejteni a fent írt sorrendet és azt tanácsolom, hogy minden alkalommal, amikor háritani fogod az említett nyeles vagy dobott támadásokat, mindig a föld felé fogod fordítani a partizánod hegyét, hogy biztonságosabban hárits és ezzel befejezem a fent említett harcot.